

Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Центром політичної соціології на замовлення Інституту Центральноєвропейської Стратегії (ICES) протягом **17–28 жовтня 2025 р.** провели регіональне соціологічне дослідження з питань верховенства права, боротьби з корупцією, належного врядування, доброчесності, реконструкції, залучення громадськості, децентралізації та інших пов'язаних питань. Загалом було опитано **1002 респондента методом face-to-face**.

1. Опитування 502 респондента віком від 18 років по репрезентативній вибірці в Закарпатській області (в 7 містах та 27 селах області). Вибірка є багатоступеневою із застосуванням випадкового відбору населених пунктів на перших етапах та квотним відбором респондентів на заключному етапі. Вибіркова сукупність відтворює демографічну структуру дорослого населення Закарпатської області, станом на початок 2022 року. Максимальна випадкова **похибка вибірки не перевищує 3,5%**.

2. Опитування 500 респондентів з числа національних меншин (з них 300 угорців та 200 представники ромської, румунської та словацької громад) у місцях компактного проживання у Закарпатській області, відтворюючи демографічну структуру представленості станом на початок 2022 року. Вибірка репрезентативна за такими показниками, як стать, вік, тип поселення та район проживання.

Це соціологічне дослідження було проведено в рамках нідерландсько-словацько-українського проєкту “Посилення верховенства права на місцевому/ регіональному рівні в Україні: приклад Закарпатської області”, який втілюється **за підтримки уряду Королівства Нідерланди** у рамках програми MATRA, ключової нідерландської програми підтримки соціальних трансформацій.

Повна відповідальність за зміст дослідження лежить на його ініціаторі, – Інституті Центральноєвропейської Стратегії (ICES).

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ (Закарпатська область + Національні меншини)

1. Як би Ви в цілому оцінили безпекову ситуацію на Закарпатті? (Одна відповідь)

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Благополучна	12.2	9.8
Спокійна	48.4	47.2
Напружена	30.5	25.0
Критична, вибухова	3.8	4.2
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ	5.2	13.8

3. Хто, на Вашу думку, контролює ситуацію на Закарпатті?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Українська центральна влада	54.4	54.4
Місцева влада Закарпаття	53.8	36.2
Місцеві бізнесові групи	34.1	23.6
Кримінальні групи	21.9	26.0
Правоохоронні органи	19.5	31.6
Громадські організації	11.0	10.4
Жителі Закарпаття	16.5	13.6
Окремі особи (політики, бізнесмени тощо)	20.9	19.8
Європейський Союз	5.6	8.8
Угорщина	4.6	12.6
Росія	1.0	3.2
Фінансові угруповання з числа «релокованого» бізнесу	7.0	5.0
ТЦК	20.1	27.0
Насправді ніхто	4.4	7.2
Важко сказати	8.4	13.8

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати ті варіанти відповідей, які підходять.

18. Якби від Вас залежав розподіл місцевого бюджету, на вирішення яких проблем Ви би спрямували кошти в першу чергу?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Будівництво та ремонт інфраструктури (доріг, мостів, теплових і електромереж)	34.7	14.4
Стимулювання розвитку економіки – відновлення роботи підприємств, створення нових робочих місць	53.8	40.6
Допомога людям у налагодженні дрібного і середнього бізнесу	43.2	33.2
Підвищення зарплат у бюджетній сфері – лікарям, вчителям тощо	17.1	17.8
Підвищення соціальних виплат – інвалідам, пенсіонерам	33.3	38.0
Покращення медичного обслуговування	28.5	20.8
Допомога дитячим садкам і освітнім закладам	7.0	8.6
Підвищення зарплат для службовців місцевих органів влади	3.8	6.8
Покращення екологічної ситуації	3.2	5.2
Покращення роботи громадського транспорту	1.4	5.2

Благоустрій міста (села)	3.6	6.0
Підтримка військових, ветеранів, їхніх сімей та сімей загиблих	20.1	9.4
Допомога національним меншинам	7.0	31.6
Інтеграція ВПО	3.4	4.8
Інше	0.2	0.4
Важко сказати	7.2	11.4

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати до 3-х варіантів відповідей, які найбільше підходять.

19. Що, на Вашу думку, в першу чергу має зробити центральна влада для забезпечення розвитку Закарпатської області?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Запровадити спеціальний режим найбільшого сприяння іноземним інвестиціям та створенню нових підприємств	45.0	38.4
Адаптувати ухвалений закон про подвійне громадянство для трудових мігрантів	27.9	26.0
У рамках децентралізації передати повноваження місцевих держадміністрацій місцевим виконавчим органам місцевих рад, ліквідувавши ОДА і РДА	40.2	26.0
Збільшити видатки на відновлення та будівництво автошляхів	30.3	19.8
Здійснити повне кадрове оновлення правоохоронних органів, судів, податкової служби та митниці	33.3	16.4
Надати адміністративно-територіальну автономію громадам національних меншин	12.0	23.4
Надати фінансову підтримку на проекти розвитку об'єднаних територіальних громад області	16.5	27.8
Збільшити відсоток тих, хто може бути заброньований на місцевих підприємствах	14.5	21.6
Модернізувати існуючі та відкрити нові пункти пропуску на кордоні з ЄС	7.4	6.6
Важко сказати	13.7	23.0

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати до 3-х варіантів відповідей, які найбільше підходять.

21. На Вашу думку, які напрямки місцевої економіки повинні бути пріоритетними/основними для розвитку Закарпаття?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Аграрний сектор (овочівництво, виноградарство, вівчарство) і переробка (сироваріння, виноробство, консервація, тютюнові вироби)	58.8	40.5
Відновлювальна енергетика (сонця, вітру, гідроенергетика)	18.1	12.2
Деревообробна промисловість (виробництво меблів)	32.9	20.6
Легка промисловість (пошиття одягу, взуття)	22.7	20.6
Машинобудування	12.7	15.4
Приладобудування і електроніка	10.4	11.6
Будівельна промисловість	17.1	19.6
Туризм	64.1	60.1
Державна служба	5.8	11.2
Військова служба	6.8	8.4
ІТ (інформаційні технології)	22.3	15.8
Культурні індустрії (музейна справа, народні ремесла, організація фестивалів, кіновиробництво)	29.3	34.7
Транскордонна логістика (переміщення товарів і послуг між Україною та сусідніми країнами)	31.9	23.2
Торгівля	16.5	21.0
Комунікації та медіа, в тому числі маркетинг та СММ	2.6	4.2
Фінанси та банківська справа	1.6	2.6
Гранти, транскордонна співпраця та міжнародні проєкти	14.9	13.8
Інше	0.0	2.0
Важко сказати	11.2	20.2

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати до 5-и основних напрямків.

22. Чи підтримуєте Ви забудову в Карпатських горах вітряками та курортами, що принесе економічний розвиток для громад і більше енергонеалежності для країни, але водночас може завдати суттєвої шкоди екології?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Так, підтримую	22.5	29.6
Ні, не підтримую	27.7	18.0
Потрібно шукати баланс і компроміс, екологія, економічний розвиток та енергонеалежність взаємопов'язані	39.0	31.6
Важко відповісти	10.8	20.8

23. Наскільки гострою в Закарпатті є проблема корупції, якщо порівнювати її з іншими проблемами в області?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Корупція є найбільш серйозною проблемою Закарпаття	39.6	32.6
Проблема корупції досить серйозна, але є в Закарпатті й більш актуальні проблеми	32.7	27.0
Проблема корупції існує, але вона не надто серйозна в Закарпатті	12.5	10.6
Проблема корупції в Закарпатті є взагалі надуманою	1.8	2.4
Важко сказати	13.3	27.4

24. У яких сферах, на Ваш погляд, необхідно в першу чергу боротись з корупцією на Закарпатті?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Загальна військова мобілізація (ТЦК, МСЕК, тощо)	64.1	63.4
Митниця (митний контроль, оформлення митних документів)	56.6	46.4
Судова система	40.2	29.8
Діяльність правоохоронних органів (поліція, СБУ, прокуратура)	35.9	33.2
Будівництво та земельні відносини	26.5	16.4
Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення	16.1	15.2
Діяльність податкових органів, контроль і нагляд за підприємницькою діяльністю	25.1	25.2
Послуги закладів вищої освіти	8.0	8.4
Послуги закладів початкової та середньої освіти (школа)	7.4	7.4
Послуги комунальних дитячих садків	4.8	8.2
Гуманітарна допомога, допомога ВПО	11.4	13.0
Надання адміністративних послуг (в тому числі ЦНАП)	7.2	11.0
Інше	0.2	0.0
Вважаю, що у жодній із сфер корупції немає	0.6	0.4
Важко сказати	11.4	20.4

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати до 5-и варіантів відповідей, що найбільше підходять.

25. Як відомо, на Закарпатті чимало людей працюють «в тіні», займаються контрабандою тощо. Як Ви до цього ставитеся?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Позитивно, бо у цих людей немає іншої можливості заробити на життя	29.3	31.0
Негативно, ці люди заради великих швидких грошей порушують закон	32.5	18.4
Мені це байдуже	26.5	32.8
Важко сказати	11.8	17.8

26. Як на Вашу думку більш дієво боротися з корупцією у владі?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Посилити кримінальну відповідальність за корупцію	53.0	29.4
Займатися попередженням корупції через більшу прозорість влади, підзвітність, цифровізацію	36.1	27.2
Наймати більш професійних та доброчесних людей, молодь та ветеранів	41.8	28.0
Провести люстрацію корупціонерів - не брати на посади людей, які були засуджені за корупцію	35.7	31.4
Посилити нагляд за службовцями з боку антикорупційних органів як то НАЗК, НАБУ	34.7	26.2
Мотивувати громадян повідомляти про корупцію	9.8	12.0
Інше	0.0	0.0
Жодні дії не здатні побороти корупцію	2.2	4.4
Важко сказати	15.9	35.8

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати до 3-х варіантів відповідей, що найбільше підходять.

27. Чи є у Вас рідні, близькі, друзі, які виїхали за кордон на роботу чи постійне проживання? (можливі кілька відповідей)

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Так, виїхали на постійне проживання	27.3	24.6
Виїхали на роботу і на тривалий час	46.6	56.2
Виїхали через війну	22.7	20.4
Виїхали через загрозу мобілізації	23.5	32.6
Ні, таких родичів чи знайомих у мене немає	24.9	30.0

28. За яких умов Ви можете виїхати з України?

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
У разі погіршення економічної ситуації (падіння доходів, відсутності роботи з достатньою оплатою праці)	25.5	35.0
У разі погіршення ситуації із дотриманням прав людини, переслідуваннями за етнічною/конфесійною ознакою	21.7	28.0
У разі отримання легальної можливості набути друге громадянство	12.9	14.8
У разі ескалації війни на фронті та стрімкого просування російських військ вглиб країни	12.7	16.8
У разі посилення обстрілів регіону	6.4	7.8
У разі загрози мобілізації (мене або близьких рідних)	14.9	19.4
У разі облаштування родичів, які вже виїхали за кордон	4.2	6.2
У разі зміни керівництва країни	1.8	2.8
У разі зміни зовнішньополітичного курсу країни	4.6	8.6
Інше	1.4	3.8
Не виїду за жодних умов	29.9	28.2
Важко сказати	9.6	13.8

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати ті варіанти відповідей, які підходять.

29. Які з цих емоцій найбільше переважають у Вашому настрої останнім часом?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Втома	30.5	25.8
Напруженість	26.7	31.0
Страх	19.5	11.8
Надія	40.4	36.6
Гнів	17.5	10.8
Роздратування	21.1	14.2
Безсилля	15.1	12.2
Розчарування	18.9	11.0
Відчай	9.6	6.0
Розгубленість	12.5	16.0
Обережність	14.5	19.4
Мотивація, бажання діяти	15.1	22.0
Самотність	2.2	3.2

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати до 3-х варіантів відповідей, що найбільше підходять.

30. Як Ви загалом оцінюєте стан свого ментального здоров'я (психічного благополуччя)?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Дуже поганий	2.0	4.8
Поганий	16.9	19.4
Задовільний	46.8	49.4
Добрий	30.3	23.0
Відмінний	4.0	3.4

31. У зв'язку із тривалою російсько-українською війною виникають проблеми з військовою мобілізацією. На Вашу думку, більшість спроможних за станом здоров'я громадян призовного віку з Вашого оточення...?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Намагаються уникати мобілізації	27.3	36.4
Деякі уникають, а деякі готові бути мобілізованими	42.6	35.0
Здебільшого готові бути мобілізованими	5.8	1.8
Важко відповісти	24.3	26.8

32. Як Ви ставитесь до переселенців (ВПО), які перебувають на Закарпатті?

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Так само як і до місцевих жителів	35.9	37.0
Гірше, ніж до місцевих жителів	40.6	24.4
Важко сказати / я з ними не стикався	23.5	38.6

33. Якщо Ви ставитесь до переселенців (ВПО) гірше, ніж до місцевих жителів, то яка причина негативного ставлення? (% від усіх)

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Вони невдячні за надану допомогу	12.2	10.8
Не розуміють специфіки Закарпаття, не інтегруються у місцеві громади	10.4	9.0
Погано ставляться до місцевих	11.4	8.0
Не хочуть працювати, продовжують жити за рахунок виплат, гуманітарної допомоги	17.5	9.8
Багато з них є заможними, викупили місцеву нерухомість	19.7	13.6
Багато з них виїхали з місць, які зовсім не постраждали від війни	18.9	15.2
Надмірно розважаються (постійно сидять у кафе, ресторанах, салонах, ходять до спортзалів тощо)	17.1	8.8
Не розмовляють українською мовою	4.2	1.4
Інше	0.2	0.0
Важко сказати	0.0	0.0

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати ті варіанти відповідей, що найбільше підходять.

36–43. Скажіть, будь ласка, чи хотіли б Ви бачити представників перерахованих нижче національностей як:

36. Українців з інших регіонів

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Членів родини	60.8	46.2
Друзів, колег по роботі	24.7	22.4
Сусідів	6.4	13.0
Туристів	2.0	2.8
Не допустив би взагалі в Україну	0.0	0.4
Важко сказати	6.2	15.2

37. Росіян

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Членів родини	11.6	16.0
Друзів, колег по роботі	7.0	1.6
Сусідів	6.0	5.6
Туристів	4.4	8.6
Не допустив би взагалі в Україну	50.0	42.0
Важко сказати	21.1	26.2

38. Рومів

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Членів родини	13.1	42.2
Друзів, колег по роботі	12.9	5.2
Сусідів	34.3	11.2
Туристів	7.0	5.0
Не допустив би взагалі в Україну	20.9	12.2
Важко сказати	11.8	24.2

39. Угорців

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Членів родини	25.1	63.2
Друзів, колег по роботі	21.0	18.2
Сусідів	35.9	9.0
Туристів	6.4	0.2
Не допустив би взагалі в Україну	3.6	0.0
Важко сказати	8.0	9.4

40. Румунів

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Членів родини	20.1	38.0
Друзів, колег по роботі	26.5	17.2
Сусідів	37.8	19.0
Туристів	5.4	4.8
Не допустив би взагалі в Україну	2.6	2.8
Важко сказати	7.6	18.2

41. Словаків

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Членів родини	33.3	43.6
Друзів, колег по роботі	19.3	11.6
Сусідів	31.7	22.4
Туристів	9.0	5.6
Не допустив би взагалі в Україну	0.4	1.4
Важко сказати	6.4	15.4

42. Поляків

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Членів родини	17.7	20.4
Друзів, колег по роботі	13.3	11.0
Сусідів	33.9	26.6
Туристів	25.7	19.0
Не допустив би взагалі в Україну	2.0	3.6
Важко сказати	7.4	19.4

43. Євреїв

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Членів родини	15.5	21.2
Друзів, колег по роботі	12.4	10.6
Сусідів	36.5	23.2
Туристів	25.9	20.8
Не допустив би взагалі в Україну	1.2	5.6
Важко сказати	8.6	18.6

45. Що Ви думаєте про нинішню політику Угорщини на Закарпатті – підтримка угорської нацменшини в регіоні, фінансування угорських шкіл, надання грантів підприємцям, роздача угорських паспортів, тощо?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Це справді дружня допомога угорській меншині на Закарпатті	21.1	25.0
Це сприяння розвитку краю за умови узгодженості дій угорського уряду з умовами українського уряду	38.6	28.2
Це послаблює українську національну ідентичність та створює передумови для угорського сепаратизму	14.7	18.4
Це підготовка до окупації та анексії Закарпаття, адже Угорщина давно має територіальні претензії на цей регіон	5.2	4.4
Важко сказати	20.3	24.0

46. Яким має бути статус регіону, в якому Ви проживаєте?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Бути в складі унітарної України з існуючими повноваженнями місцевих рад і громад	38.6	20.6
Бути в складі унітарної України з розширеними повноваженнями місцевих рад і громад у сфері розподілу та спрямування бюджетних коштів і місцевих доходів	44.4	36.2
Бути в складі федеративної України в статусі автономного округу	6.0	13.8
Вийти зі складу України та стати незалежним	0.8	3.2
Вийти зі складу України та приєднатися до іншої держави	0.4	2.0
Важко відповісти	9.8	24.2

47. Ким Ви себе в першу чергу вважаєте?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Жителем свого міста (села)	16.5	11.2
Мешканцем регіону (області чи кількох областей), де Ви живете	21.5	21.2
Громадянином України	45.0	31.6
Представником свого етносу, нації	4.0	21.8

Громадянином Росії	0.0	0.4
Громадянином Європи	10.6	10.6
Громадянином світу	1.4	2.4
ВАЖКО СКАЗАТИ	1.0	0.8

48. В Україні легалізували множинне громадянство: Верховна Рада ухвалила закон, і його підписав Президент. Як Ви особисто ставитеся до ідеї подвійного (множинного) громадянство в Україні?

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Повністю підтримую цю ідею	28.7	41.4
Частково підтримую	30.7	23.0
Частково не підтримую	19.1	9.8
Повністю не підтримую	8.6	5.0
Важко сказати	12.9	20.8

49. Вкажіть, будь ласка, джерела, з яких Ви отримуєте інформацію про щоденні новини?

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Телемарафон «Єдині новини»	47.4	26.4
Радіо	20.3	25.2
Супутникове телебачення	14.9	11.4
Youtube	36.5	26.8
Загальнонаціональні Telegram-канали	20.9	15.8
Місцеві Telegram-канали	13.3	11.6
Facebook	33.5	14.6
Групові чати у Вайбер, WhatsApp, Telegram	15.5	10.0
Просто Інтернет-сайти	42.4	29.4
Від родичів, друзів, колег	42.6	58.4
Іноземні (не російські) телеканали/радіо	12.7	29.4
Іноземні (не російські) сайти	21.5	21.6
Важко сказати/Не сліdkую за щоденними новинами	1.6	5.2

Примітка. Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респондент міг обрати ті варіанти відповідей, що найбільше підходять.

51–52. Чи вважаєте Ви правдивими дані популярні твердження, які часто обговорюються у мережі?

51. Прем'єр-міністром Угорщини Віктор Орбан домовився з Путіним про те, щоб Росія не обстрілювала Закарпаття ракетами?

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Так, гадаю що це правда	26.5	25.6
Ні, це неправда	42.8	35.6
Важко сказати	30.7	38.8

52. Прем'єр-міністром Угорщини Віктор Орбан домовився з Путіним про те, що після нападу росіян на Україну, нападе з іншого боку, щоб забрати Закарпаття

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Так, гадаю що це правда	20.5	19.0
Ні, це неправда	45.8	38.8
Важко сказати	33.7	42.2

53. Ваша стать:

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Чоловік	44.8	46.2
Жінка	55.2	53.8

54. Ваш вік:

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
18–29	23.7	19.8
30–39	20.1	21.0
40–49	16.1	16.4
50–59	16.3	17.4
60+	23.7	25.4

55. Ваш рівень освіти:

	Закарпаття загалом	Національн і меншини
Незакінчена середня	4.0	15.5
Загальна середня	32.1	42.8
Середня спеціальна	39.1	29.9
Вища або незакінчена вища	24.8	11.8

56. Ваша національність (етнічне походження):

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Українець	79.5	–
Росіянин	4.6	–
Угорець	7.8	60.0
Румун	2.0	20.0
Ром (циган)	3.2	14.0
Словак	2.4	6.0
Інша	0.6	–
Важко відповісти	0.0	–

57. Якою мовою Ви переважно розмовляєте вдома?

	<i>Закарпаття загалом</i>	<i>Національн і меншини</i>
Українською	87.8	11.6
Російською	1.8	5.0
Угорською	7.0	48.8
Румунською	0.8	19.0
Ромською	1.0	11.2
Словацькою	0.2	3.0
Іншою	0.6	1.4
Важко відповісти	0.8	0.0